

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

INFORMACIJA VILNIAUS REGIONO (VILNIAUS IR ALYTAUS APSKR.) SAVIVALDYBIŲ VIEŠOSIOMS BIBLIOTEKOMS

Cookie Truck arba Sausainiukų furgonėlis – tai interaktyvus medijų ir informacinio raštingumo furgonėlis su specialiu meniu ir užduotimis. Jo tikslas – interaktyviai ir nenuobodžiai su lankytojais aptarti medijų ir informacinio raštingumo temas.

Mindaugo Masaičio nuotrauka

COOKIE TRUCK furgonėlyje lankytojai gali dalyvauti viktorinoje ir laimėti saldžių prizų, žaisti stalo žaidimus, konsultuotis su čia dirbsiančiais bibliotekininkais-baristomis, domėtis knygomis medijų, melagienuų temomis.

Furgonėlio lankytojai iš siūlomo meniu galės išsirinkti, kokio panorės – „Vinegreto“, „iš kirvio“, dietinio, Klaudijos, firminio, Arabijos princo, išblaivinančio, „Tiesos sumuštinio“ ar kt.

MENIU VEIKLOS SUAUGUSIEMS

VALGAU, KAS PADUOTA

Pagaminta filtro burbuluose, importuotojas – aido kambariai

Peržiūrėti, prie kokių grupių „Facebook“ tinkle yra prisijungę. Kokios tematikos grupės „Facebook“ tinkle vyrauja žmogaus sąrašė? Kokios tematikos kanalus žmogus prenumeruoja „YouTube“ kanale? Dažniausiai vyrauja tam tikros tematikos kanalai ir grupės. Remiantis šia tematika galima panagrinėti, ar yra dalyvavimo aido kambaryje požymių.

Dalyvis kviečiamas „pasekti“ vieną naują puslapį, kad praplėstų savo burbulą (pavyzdžiui, kokios nors valstybinės institucijos puslapį). Gali būti pateikiami klausimai:

1. Kokie požymiai rodo, kad esate aido kambaryje?
2. Kaip ištrūkti iš aido kambarių?
3. Kodėl turėtume baimintis įstrigti aido kambariuose? Gal taip mažiau streso? O gal daugiau streso?

SAUSAINIUKAS IŠ KIRVIO

Įspėjimas: produkte gali būti trolių, botų ir kitų interneto veikėjų pėdsakų

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams siūloma atlikti testuką puslapyje [whichfaceisreal.com](https://www.whichfaceisreal.com) ir pasakyti, ar pavyko atskirti tikrą veidą nuo kompiuteriu sukurtų netikrų veidų nuotraukų. <https://www.whichfaceisreal.com/index.php>

Dalyvavusiems - sausainiukas ir skirtukas su nuoroda į filmuką apie botus ir trolius iš IREX https://www.youtube.com/watch?v=snQ2p09X1_I&t=15s

SAUSAINIUKAS SU BIFIDOBAKTERIJOMIS

Ingredientai: sudėtingi slaptažodžiai, kiti skaitmeninės higienos stiprikliai

Pagal galimybes įtraukti dalyvius į diskusiją apie susižinojimo higieną ir kiek laiko skiriame informacijai gauti naudodamiesi medijomis.

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams pasiūloma pasidalinti informacija, kokioms veikloms telefone skiria daugiausia laiko. T.y. atsidaryti savo telefone piktogramą „nustatymai“, pasirinkti „skaitmeninė gerovė“, pasižiūrėti ir pasidalinti su barista, kiek laiko šiandien praleido soc. tinkluose (kategorijos), kokia programa šiandien naudojosi ilgiausiai (programos)?
Dalyvavusiems - sausainiukas.

Pakviesti panaršyti savo socialinių medijų paskyrose ir peržiūrėti 20 žinučių „Facebook“ (ar kito socialinio tinklo) sienoje. Paprašyti, kad žymėtųsi, kiek iš tų žinučių buvo naujiena apie įvykius pasaulyje ir Lietuvoje – ne kelionės, gimtadieniai, juokai ar apkalbos, bet tikros naujienos.

Duoti atmintines „9 skaitmeninės savivarbos įpročiai“

DIETINIS SAUSAINIUKAS

Pavargusiems nuo informacijos pertekliaus

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams pasiūloma atlikti padalomąjį testuką „Ar jums būtina naujienu dieta?“ ir patikrinti, ar jiems reikalinga informacinė dieta. Klausiti, kaip atsakė, ar galvoja, kad dalyviui reikalinga informacinė dieta? Barista papasakoja, kaip tos dietos laikytis.
Dalyvavusiam - sausainiukas.

Diskusijai: Kokios emocijos ar elgesys praneša apie būtinybę pailsėti nuo interneto? Kiek laiko mažiausiai reikėtų atsijungti nuo išmaniųjų įrenginių, kad pajustumė poveikį? – Mokslininkai atliko įvairius tyrimus, nuo kelių valandų iki kelių savaičių. Vienareikšmiško laiko ženkliam poveikiui nustatyta nėra. Labiau gilinamasi į žmonių pojūčius detoksikacijos laikotarpiu. Svarbu ne tiek laikas, kiek jo turinys. Įpročiui pakeisti reikia nuo 21 iki keturiasdešimt kelių dienų. Norint pakeisti santykį su internetu, gali reikėti ir ilgesnio laiko.

TIESOS SUMUŠTINIS

faktai + atskleistas melas + patikrinti teiginiai

Pasirinkusiems šį patiekalą užduotis - nueiti prie knygų lentynos ir atrasti knygoje paslėptą atmintinę, kaip elgtis su dezinformacija, gandais ir propaganda, grįžti ir pasakyti baristai, koks gi „receptas“. Sudalyvavęs gauna sausainiuką.

MENIU VEIKLOS SUAUGUSIEMS

ARABIJOS PRINCO SAUSAINIS
Milijonas vienu paspaudimu

Šį patiekalą pasirinkusių dalyvių paprašoma išvardinti, kokius savo asmeninius duomenis (ar prieigą prie jų) jie rizikuotų prarasti, jei nuo šio momento prarastų savo nešiojamąjį kompiuterį (ar mobilų telefoną)? Sudalyvavęs gauna sausainiuką.

Geros skrajutės: <https://policija.lrv.lt/lt/naujienos/kaip-isyngti-sukciavimu-internete>

Galima padiskutuoti, ar gavo tokių pranešimų.

Pagal galimybes galima pažiūrėti filmuką: Jeigu man skambintų iš karališkosios šeimos, kaip reikėtų atsilipti?

https://www.youtube.com/watch?v=TrFEzIZXBq8&list=PLYTBt9n9khma-QT_37TM09GXzjBgeDfWo&index=15

IŠBLAIVINANTIS SAUSAINIUKAS
Priešnuodis nuo daugiau nei 20 loginių klaidų rūšių

Pasirinkę šį „patiekalą“ nukreipiami sužaisti vienos „Populisto“ ar „Melagienų“ partijos. Trumpai pristatomos pasirinkto žaidimo taisyklės ir padedama dalyviams sužaisti vieną rundą. Dalyviai informuojami apie galimybę skolintis stalo žaidimus į namus. Sudalyvavęs gauna sausainiuką.

SAUSAINIUKAS „VINEGRETAS“

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams duodama blic užduotis: barista skaito 10 skirtingų šaltinių, o dalyvis turi atsakyti, legalus informacijos šaltinis, ar ne. Dalyvavusiems - sausainiukas.

Dalyviams po užduotėlės pasiūloma apsilankyti PAVB puslapyje, kuriame sudėtos nuorodos į legalų turinį.

Diskusijai: Medijos skaitmeninėje kultūroje formuoja mus, vartotojus. O gal mes, vartotojai, formuojame medijas?

Ar esate linkę mokėti už informaciją?

SAUSAINIUKAS SU RAUDONA LINIJA
Šalutinis poveikis – šaukimas į teismą

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams siūloma: atsiversti pasirinkto asmens paskutinę žinutę FB, peržiūrėti 20 vėliausių komentarų ir suskaičiuoti, kiek teigiamų, kiek neigiamų atsiliepimų palikta ties pasirinkta žinute.

Rekomenduojami asmenys:

- Gabrielius Landsbergis: <https://www.facebook.com/landsbergis>
- Andrius Tapinas: <https://www.facebook.com/andrius.tapinas>

Sudalyvavęs gauna sausainiuką.

Kokios diskusijos išsivystė? Daugiau pozityvių komentarų ar negatyvių?

Diskusija apie laisvę medijose nuo juokavimo iki patyčių.

COOKIE TRUCK FIRMINIS

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams pasiūloma sužaisti bibliotekos sukurta Cookie Truck testą. [Pažvelk kritiškai - testas](#)

Žaidimui reikia planšečių su atidarytomis nuorodomis į žaidimą. Sužaidus žaidimą, dalyviui įteikiamas sausainukas.

Galima parengti QR kodą su nuoroda į testą ir atspausdinti. Dalyviai testą gali atsidaryti ir spręsti telefone.

KLAUDIJOS SAUSAINIUKAI

Šį patiekalą pasirinkusiems dalyviams pasiūloma peržiūrėti bent vieną iš Pažink medijas su Klaudija filmukų ir pasakyti baristai vieną mintį, kuri labiausiai įsiminė žiūrint filmuką. Klausymui reikia planšečių su filmukais (siūlau duoti žiūrėti trumpus) ir ausinių. Kai pasako mintį, kuri labiausiai įsiminė, gauna Cookie Truck sausainiuką.

MENIU VEIKLOS VAIKAMS

TIKSLAS – UGDYTI VAIKUS KAIP SĄMONINGUS MEDIJŲ VARTOTOJUS, SUVOKIANČIUS MEDIJŲ VAIDMENĮ, GEBANČIUS ANALIZUOTI, KRITIŠKAI VERTINTI INFORMACIJĄ IR APSISAUGOTI NUO INTERNETE SLYPINČIŲ PAVOJŲ.

TĖVAMS SAUSAINIUKAS „DEGUSTATORIUS“ NORINTIEMS IŠMĖGINTI SAVO SKONĮ.

TESTAS - PAŽVELK KRITIŠKAI Į SAVO KRITINĮ MĄSTYMĄ

„Pažvelk kritiškai į savo kritinį mąstymą“

Ar gebėsi atsakyti Arabijos Seicho patikimo?

Visi didėjanti informacijos vietoje gyvenimo erdvėje srautai, mus parveikia vis daugiau melagėmių ir propagandos. Visi sužinoje apie informacijos ruzekėjimomutekinimo faktus, atsuktas santuapas, pavogtus asmens duomenis, išdužinamas banko sąskaitas. O Tu ar asipatum dezinformacija ir interneto vilionėms? Ar moai boti saugus virtualiame pasaulyje?

Ką daryti, kai gauni įtartinus žinutes/pranešimus? 1 / 13

A. Atsidaryti ir paspausti nuorodas, jeigu šias galite patikrinti.

B. Ignoruoti ir ištrinti.

C. Atsidaryti žinutes ir įvesti savo pririjungimo duomenis, jei prašoma.

TOLIAU

SAUSAINIUKAS „TAIP IR NE KITAIP“ (2-3 KL. MOKINIAMS)

Pagaminta pagal griežčiausias receptūras ir pritaikyta pagal kiekvieno skonį.

Užduotis 2-3 kl.
Užduotis 4-5 kl.

SAUSAINIS „SKYDAS“

Pagaminta iš visiškai slaptų produktų

Užduotis: Asmeniniai duomenys ar ne asmeniniai duomenys?

	Asmeniniai duomenys	Ne asmeniniai duomenys
Piaukų spalva	Papuošalai	Namino gyvūnelio nuotrauka
Asmens kodas	Muzika, kurios klausotės	Asmens tapatybės kortelė ar foto pasas
Parasolė	Parasolės	Charakterio savybės
Gyvenamosios vietos adresas	Labiausiai patinkanti spalva	Vardas
		Talpinimas
		Informacija, surašyta su žmogaus sveikata
		Mokymo kortelių duomenys
		Banko sąskaitos numeris
		Ponegijai, hotai
		Pilietis ar nepilietis
		Interneto protokolas (IP) adresas
		Labiausiai patinkantis patiekalas
		Mijotami filmai, knygos

SAUSAINIS „FOTOKLASTIS“

Lavinantiems tikrą skonį.

Užduotis „Tikra ar netikra nuotrauka“

KLASĖMS SAUSAINIS „IŠBANDYMAS“

Subalansuota didesnėms grupėms, mėgstančioms iššūkius.

Vaikus susiskirsčius į komandas kviesti dalyvauti interaktyvioje viktorinoje.

Medijų ir informacinio raštingumo žinių patikrinimo viktorina

Asmeniniai duomenys	Informacija internete	Medijų ekspertai	Informacijos šaltiniai	Saugumas internete
Ar linkoni būreliai, mokymaisi išduomenis, migtamam valdymui, naminių gyvūnelių vedėde yra asmeniniai duomenys?	Kuo skaitai faktas nuo nuomonės?	Kiekia yra didi pagrindiniai medijų rūšys?	Kas yra netikras nuomonis?	Kokiū didebūdis laikomas saugiu?
Kiekia asmeniniai duomenis melagiu skaitai internete patikrinami?	Kodėl nepatartina šiekėli asmeninius informacijos internete?	Kiekia medijų rūšis yra panašiosios ir daro didesnę įtaką žmogaus vaizdui ir grupėms?	Kas yra duomenims išauktai?	Kas yra patikrinti saugūs interneto šaltiniai?
Charakteris, pomėgiai, parvaizavimas knygoms ar tai asmeniniai duomenys?	Kiekia asmeniniai žinioskaidas linkusi trukti pirmenybės, grupėms ar šiekėliams?	Kas yra emocijų tradiciniai ir emocijų medijų skaitamumas patikrinami?	Kas yra duomenims išauktai?	Kas yra skaitamumas patikrinami?
Ką reikia skaitai žmogaus asmens kodą?	Kiekia pagrindiniai propagandos šiekėliai?	Kas yra emocijų tradiciniai ir emocijų medijų skaitamumas patikrinami?	Kas yra internetiniai troškėli ir kas je skaitai nuo olių?	Kas galima apsaugoti nuo gremėžnių internete?

PATARIMAI

COOKIE TRUCK labai lengvai galima pritaikyti savo reikmėms:

- nebūtina panaudoti viso meniu pagal sąrašą – atsirinkite, kas jums reikalinga;
- žmonėms yra svarbu sudalyvavus ką nors gauti – jei neturėsite sausainukų, pasirūpinkite kitomis dovanėlėmis;
- jei neturite planšečių, visada galima pakviesti dalyvius žaidimus žaisti telefonuose - tam pravers lapeliai su QR kodais į nuorodas;
- visada pasiteisina testas;
- jei žaisite žaidimą „Populistas“, atminkite, kad tai užtrunka laiko, geriausia turėti tam atskirą žmogų;
- į veiklas įtraukite ir kitus su tema susijusius stalo žaidimus - „Populistas“, „Sukčių voratinklis“, „Antikoruptika“ ir kt.
- dirbsiantiems baristoms pravartu susipažinti su Medijų ir informacinio raštingumo kompetencijų ugdymo programa;
- būkite geros nuotaikos, malonūs ir draugiški su nepažįstamais žmonėmis :)
- operatyviai reaguokite į skirtingą auditoriją (šventės skiriasi mastu, pobūdžiu ir lankomumu). Kartais didžioji dalis jos yra mokiniai, jei tai grupė-klasė – vienu metu per mažai veiklų.

PAGRINDINIAI ANKSTESNIŲ VEIKLŲ DALYVIŲ KOMENTARAI (KALBA NETAISYTA)

- SPALVINGA, RYŠKU
- RYŠKU, AR TAI VAIKAMS?
- NAUJOS, NETIKĖTOS VEIKLOS MIESTO ŠVENTĖJE
- PUIKI IDĖJA
- SMAGU, VISAI KITAIP GALIU PRALEISTI LAIKĄ ŠVENTĖJE
- KAS TAS MIRKT?
- KAS TIE COOKIE?
- O ČIA IR SAUSAINIŲ DUODA?

AKIMIRKOS

Cookie truck Ukmergės knygų mugėje 2024 m.

Cookie truck Švenčionių rudens kermošiuje 2024 m.

Cookie truck Varėnos grybų šventėje 2024 m.

Cookie truck Lentvario bibliotekoje 2024 m.

Cookie truck prie Antakalnio bibliotekos 2024 m.

Cookie truck Elektrėnų bibliotekoje 2024 m.

Nuotraukos bibliotekų atstovų - VAVB, Ukmergės, Švenčionių, Varėnos, Lentvario, Elektrėnų

PASIRUOŠIMAS

- Užsakyti galima 1 dienai ar kelioms.
- Svarstydami „Cookie truck“ įtraukimą į savo šventes, labai prašome susisiekti pateiktais kontaktais. Kiek įmanoma iš anksto derinamas transportavimo klausimas – galime atvežti mes arba pasiimti jūs - palapinė didelio formato ir į lengvąją mašiną netelpa, yra 10 pastatomų nuorodų, 2 meniu kortelės.
- Veiklas turėtų organizuoti Jūsų bibliotekos MIRKT edukatorius (-iai), tačiau jei yra poreikis galime planuoti ir mūsų edukatorių dalyvavimą (tai derinama iš anksto).
- Dalomąją medžiagą rasite sekdami nuorodą - [cookie truck medžiaga spausdinimui](#)
- Nepamirškite pasiruošti sausainių ar kitų dovanų dalyviams turite pasirūpinti patys.

DAUGIAU INFORMACIJOS APIE COOKIE TRUCK IR JO UŽSAKYMAS Į JŪSŲ BIBLIOTEKOS RENGINĮ, MIESTO ŠVENTĘ:

Vyriausioji metodininkė rinkodarai - Daiva Sviklaitė daiva.sviklaite@amb.lt

RBMVS vadovė Žydrūnė Tichanavičienė zydrune.tichanaviciene@amb.lt

+370 5 261 6727